

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

MỄ THỊ HỒNG THỜI

**NGHIÊN CỨU BỆNH SÁN DÂY
Ở GÀ THẢ VƯỜN TẠI MỘT SỐ XÃ, PHƯỜNG
THUỘC THÀNH PHỐ MÓNG CÁI, TỈNH QUẢNG NINH
VÀ BIỆN PHÁP PHÒNG TRỊ**

LUẬN VĂN THẠC SĨ THÚ Y

THÁI NGUYÊN - 2015

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

MỄ THỊ HỒNG THỜI

**NGHIÊN CỨU BỆNH SÁN DÂY
Ở GÀ THẢ VƯỜN TẠI MỘT SỐ XÃ, PHƯỜNG
THUỘC THÀNH PHỐ MÓNG CÁI, TỈNH QUẢNG NINH
VÀ BIỆN PHÁP PHÒNG TRỊ**

Chuyên ngành: THÚ Y

Mã số: 60 64 01 01

LUẬN VĂN THẠC SĨ THÚ Y

Người hướng dẫn khoa học: TS. NGUYỄN THỊ NGÂN

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực và chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi xin cam đoan rằng mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả

Mỹ Thị Hồng Thoi

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian thực tập và thực hiện đề tài này, tôi đã nhận được sự quan tâm, chỉ bảo, hướng dẫn, giúp đỡ tận tình của các thầy cô giáo, đồng nghiệp, bạn bè và sự động viên khích lệ của gia đình.

Nhân dịp này tôi xin được bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới: **TS. Nguyễn Thị Ngân** - Người đã trực tiếp hướng dẫn, chỉ bảo tôi hết sức tận tình trong suốt quá trình nghiên cứu và hoàn thành Luận văn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu, Phòng Đào tạo, Ban chủ nhiệm khoa và các thầy cô giáo Khoa Chăn nuôi Thú y- Trường Đại học Nông lâm - Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập.

Tôi cũng xin trân trọng cảm ơn các hộ chăn nuôi gà thả vườn tại một số xã, phường thuộc Thành phố Móng cái, tỉnh Quảng Ninh và các đồng nghiệp trong ngành đã giúp tôi trong quá trình thực hiện đề tài.

Cuối cùng tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc về sự ủng hộ, động viên, giúp đỡ của gia đình, bạn bè và đồng nghiệp trong suốt thời gian học tập, nghiên cứu và hoàn thành tốt luận văn này.

Thái Nguyên, tháng 11 năm 2015.

Tác giả

Mẽ Thị Hồng Thơi

MỤC LỤC

Trang

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC TỪ VÀ CỤM TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC BẢNG BIỂU	vii
DANH MỤC HÌNH, ĐỒ THỊ.....	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	2
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU	4
1.1. Cơ sở khoa học của đề tài	4
1.1.1. Sán dây ký sinh ở gà.....	4
1.1.2. Bệnh sán dây ở gà.....	18
1.2. Tình hình nghiên cứu trong và ngoài nước	26
1.2.1. Tình hình nghiên cứu trong nước	26
1.2.2. Tình hình nghiên cứu trên thế giới	29
Chương 2. ĐỐI TƯỢNG, VẬT LIỆU, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	34
2.1. Đối tượng và vật liệu nghiên cứu.....	34
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu	34
2.1.2. Vật liệu nghiên cứu.....	34
2.2. Thời gian và địa điểm nghiên cứu.....	34
2.2.1. Thời gian nghiên cứu	34
2.2.2. Địa điểm nghiên cứu.....	34

2.3. Nội dung nghiên cứu	35
2.3.1. Nghiên cứu một số đặc điểm dịch tễ bệnh sán dây ở gà thả vườn tại một số xã, phường thuộc thành phố Móng Cái - tỉnh Quảng Ninh	35
2.3.2. Nghiên cứu bệnh lý, lâm sàng bệnh sán dây gà	35
2.3.3. Nghiên cứu biện pháp phòng, trị bệnh sán dây gà	35
2.4. Phương pháp nghiên cứu.....	35
2.4.1. Phương pháp lấy mẫu, xét nghiệm và đánh giá tỷ lệ, cường độ nhiễm sán dây	35
2.4.2. Phương pháp mổ khám, thu thập và định loại sán dây, thu thập bệnh phẩm làm tiêu bản vi thể.....	37
2.4.3. Quy định một số yếu tố liên quan đến các chỉ tiêu nghiên cứu dịch tễ bệnh sán dây ở gà thả vườn.....	38
2.4.4. Phương pháp xét nghiệm đót và trứng sán dây ở ngoại cảnh.....	38
2.4.5. Phương pháp nghiên cứu một số đặc điểm bệnh lý, lâm sàng của bệnh sán dây ở gà	38
2.4.6. Phương pháp xác định hiệu lực của thuốc tẩy sán dây cho gà	40
2.4.7. Thử nghiệm và đề xuất biện pháp phòng, trị tổng hợp bệnh sán dây cho gà thả vườn tại thành phố Móng Cái - tỉnh Quảng Ninh.....	40
2.5. Phương pháp xử lý số liệu.....	40
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	42
3.1. Nghiên cứu một số đặc điểm dịch tễ bệnh sán dây ở gà thả vườn tại TP. Móng Cái, tỉnh Quảng Ninh	42
3.1.1. Thành phần loài sán dây ký sinh ở gà thả vườn của thành phố Móng Cái - tỉnh Quảng Ninh.....	42
3.1.2. Tỷ lệ và cường độ nhiễm sán dây ở gà thả vườn tại các xã phường của thành phố Móng Cái, tỉnh Quảng Ninh	44
3.1.3. Tỷ lệ và cường độ nhiễm sán dây theo tuổi gà.....	50

3.1.4. Tỷ lệ và cường độ nhiễm sán dây theo mùa vụ	55
3.1.5. Sự ô nhiễm đất và trứng sán dây ở nền chuồng, xung quanh chuồng và vườn thả gà.....	59
3.2. Nghiên cứu đặc điểm bệnh lý, lâm sàng của gà bị bệnh sán dây ở các địa phương	61
3.2.1. Tỷ lệ gà nhiễm sán dây ở các địa phương có triệu chứng lâm sàng	61
3.2.2. Sự thải đất sán ở các khoảng thời gian trong ngày theo mùa.....	63
3.2.3. Bệnh tích đại thể ở đường tiêu hóa của gà bị bệnh sán dây tại các địa phương.....	64
3.2.4. Bệnh tích vi thể do sán dây gây ra.....	66
3.3. Nghiên cứu biện pháp phòng trị bệnh sán dây cho gà thả vườn	67
3.3.1. Xác định hiệu lực của một số thuốc tẩy sán dây cho gà trên diện hẹp.....	67
3.3.2. Sử dụng thuốc tẩy sán dây đại trà cho gà tại địa bàn nghiên cứu	70
3.3.3. Đề xuất biện pháp phòng, trị bệnh sán dây cho gà đạt hiệu quả cao.....	71
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	74
TÀI LIỆU THAM KHẢO	76
PHỤ LỤC	82

DANH MỤC TỪ VÀ CỤM TỪ VIẾT TẮT

Tên viết tắt	Tên đầy đủ
cs	Cộng sự
g	Gam
KCTG	Ký chủ trung gian
n	Số lượng mẫu
Nxb	Nhà xuất bản
pp	Page
R.	<i>Railietina</i>
<i>spp</i>	species plural
TT	Thể trọng

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 3.1.	Những loài sán dây ký sinh ở gà thả vườn và tần suất xuất hiện của chúng tại một số xã phường thuộc TP. Móng Cái 43
Bảng 3.2.	Tỷ lệ và cường độ nhiễm sán dây ở gà thả vườn (qua xét nghiệm phân) 45
Bảng 3.3.	Tỷ lệ và cường độ nhiễm sán dây ở gà thả vườn (qua mổ khám) 48
Bảng 3.4.	Tỷ lệ và cường độ nhiễm sán dây theo tuổi gà (qua xét nghiệm phân) 50
Bảng 3.5.	Tỷ lệ và cường độ nhiễm sán dây theo tuổi gà (qua mổ khám) 53
Bảng 3.6.	Tỷ lệ và cường độ nhiễm sán dây ở gà thả vườn theo mùa vụ (qua xét nghiệm phân) 55
Bảng 3.7.	Sự ô nhiễm đất và trứng sán dây ở nền chuồng, xung quanh chuồng và vườn thả gà 59
Bảng 3.8.	Tỷ lệ gà nhiễm sán dây có triệu chứng lâm sàng 61
Bảng 3.9.	Sự thải đất sán dây ở các khoảng thời gian trong ngày theo mùa 63
Bảng 3.10.	Bệnh tích đại thể và số lượng sán dây ký sinh ở gà bị bệnh 64
Bảng 3.11.	Tỷ lệ tiêu bản có bệnh tích vi thể của gà bị bệnh sán dây 66
Bảng 3.12.	Hiệu lực của thuốc praziquantel tẩy sán dây cho gà trên diện hẹp 67
Bảng 3.13.	Hiệu lực thuốc niclosamide tẩy sán dây cho gà trên diện hẹp 68
Bảng 3.14.	Hiệu lực thuốc fenbendazole tẩy sán dây cho gà trên diện hẹp 69
Bảng 3.15.	Sử dụng thuốc có hiệu quả tốt nhất tẩy đại trà cho gà nhiễm sán dây 70

DANH MỤC HÌNH, ĐỒ THỊ

Hình 1.1.	Sơ đồ vòng đời phát triển của sán dây gà	15
Hình 3.1.	Biểu đồ về tỷ lệ nhiễm sán dây ở gà thả vườn tại một số xã, phường thuộc TP. Móng Cái	46
Hình 3.2.	Biểu đồ về tỷ lệ nhiễm sán dây ở gà thả vườn qua mổ khám....	49
Hình 3.3.	Biểu đồ về tỷ lệ nhiễm sán dây theo tuổi gà (qua xét nghiệm phân)	52
Hình 3.4.	Biểu đồ về cường độ nhiễm sán dây ở gà theo lứa tuổi (qua xét nghiệm phân).....	52
Hình 3.5.	Biểu đồ về tỷ lệ nhiễm sán dây ở gà thả vườn theo mùa vụ.....	57
Hình 3.6.	Biểu đồ về tỷ lệ nhiễm đốt và trứng sán dây ở nền chuồng, xung quanh chuồng và vườn thả gà	60